

HALÁSZATI LAPOK 2025 | 7

Uniói terv a károk mérséklésére

**Fókuszban a magyar hal
és halgazdálkodás**

**Innovációs kerekasztal:
jövőkép**

**Miért fontos az ágazati
költségvédelem-adatgyűjtés?**

HALÁSZATI TUDOMÁNYOS TANÁCSKOZÁST TARTOTTAK SZARVASON

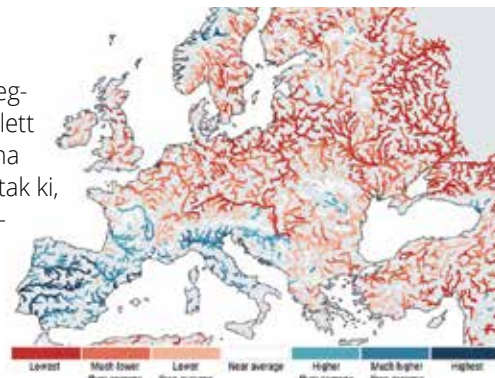
A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézetének Halászati Kutatóközpontja (HAKI) 2025. június 3–4-én immár 49. alkalommal rendezte meg Szarvason a Halászati Tudományos Tanácskozást. A kétnapos esemény központi témája a hazai halgazdálkodás innovációs lehetőségeinek feltérképezése volt. A rendezvényt *Gyalog Gergő*, a HAKI vezetője nyitotta meg, majd köszöntőt mondott *Sipos Virág Katalin*, a MATE Szent István Campus főigazgató-helyettese, *Csörgits Gábor*, az Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztályának vezetője, valamint *Hodálík Pál*, Szarvas polgármestere. A plenáris szekcióban – amelyet *Urbányi Béla* elnökölt – az innováció előtt álló kihívások és

lehetőségek, valamint a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz) aktuális és tervezett intézkedései kerültek fókuszba. A konferenciasorozat történetében másodszor megrendezett panelbeszélgetés során az ágazat szereplői nyíltan vitatták meg a halgazdálkodás jövőjét, különös tekintettel a pontytermelésre, a piacszervezésre, az értéklánc erősítésére és a fenntartható intenzifikáció lehetőségeire. A tanácskozáson közel 160 fő vett részt, a szekcióülések során több mint 30 előadás és 15 poszter mutatta be a hazai halászati kutatás legfrissebb eredményeit. A technológiai újításoktól kezdve a halegészségügyi és szaporodásbiológiai kutatásokon át az ökoszisztéma-szolgáltatásokig számos terület kapott hangsúlyt.

EXTRÉM ALACSONY VÍZÁLLÁS A FOLYÓKON

Az idei tavasz szokatlan jelenséget hozott a magyar vízfolyásokon: nemcsak a megszokott tavaszi árhullámok maradtak el, de extrém alacsony mederteltséggel kellett szembesülnünk. Ez az anomália Európa nagy részén is megfigyelhető volt. A Duna és a Tisza vízgyűjtőjén már március elején rekord alacsony vízállásértékek alakultak ki, ami az extrém kevés csapadék következménye. Az elmúlt tél során a Duna Nagymaros feletti vízgyűjtőterületére az átlagos téli csapadéknak csupán 60%-a, a Tisza szegedi vízgyűjtőjére mindössze 52%-a hullott. Mindkét vízgyűjtőn az elmúlt évek legalacsonyabb téli csapadékösszegét regisztrálták. Különösen száraz volt február és március első tíz napja: mindössze 15-17,7 mm csapadék esett, ami a sokéves átlag 28%-a. A hóviszonyok sem segítettek. Az idei téli szezonban elenyésző mennyiségű hó hullott, a tavasz kezdetére az utóbbi 20 év legalacsonyabb hóvízkészlet értékét mértük. Ennek a rekord alacsony csapadékmennyiségnek köszönhetően márciusra jelentősen lecsökkent a Duna és a Tisza vízszintje. A vízmércéken a vizsgált 30 év legalacsonyabb márciusi minimális vízállásait mérték. Elmaradtak a hóolvadásból származó árhullámok, és olyan extrém alacsony vízszinteket tapasztaltunk, amelyek normális esetben inkább nyár végére, ősz elejére jellemzőek. Drámai példa a budapesti Duna 87 cm-es vízállása március 12-én (6%-os mederteltség), vagy a szolnoki Tisza -257 cm-es vízállása március 13-án (3%-os mederteltség). Az időjárás szélsőségei rávilágítanak a fenntartható vízgazdálkodás jelentőségére a hazai akvakultúrában.

SZEGEDIG IS ELÉRT A PARAJDI SÓBÁNYA SZENNYEZÉSE

A parajdi sóbánya omlása nyomán a Maros és a Tisza is kapott a szennyezésből, de a víz kristálytiszta, a halak vidáman úszkálnak. A vízügyi szakemberek is megerősítették: Szegednél minden rendben, a helyzetet folyamatosan figyelik. A parajdi sóbánya május végi katasztrófája nyomán jelentős mennyiségű sós víz került a Korond-patakba, majd a Kis- és Nagy-Küküllőn keresztül a Marosba, és végül elérte a Tiszát is. A szennyezés következtében Romániában több helyen leállították az ivóvíz-szolgáltatást, és tömeges halpusztulásról számoltak be. Magyarországon az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság másodfokú vízminőségi és kárelhárítási készültséget rendelt el a Maroson és a Tisza alsó szakaszán. A szakemberek napi négy alkalommal, hat különböző ponton mérik a víz sókoncentrációját. A lapzártánkor az adatok szerint a sótartalom határérték alatt van, de a halak viselkedésében már észlelhetőek változások. A román hatóságok víztározókból engednek hígító vizet a Maros felső vízgyűjtőjébe, hogy csökkentsék a sókoncentrációt. Magyarországon a mezőgazdasági öntözőrendszerek tározóit maximális szintre töltötték fel, és a gazdákat tájékoztatták az esetleges öntözési korlátozásokról. A Tisza és a Maros ökoszisztémája érzékenyen reagál a sókoncentráció változásaira. A halak és más vízi élőlények számára a magas sótartalom stresszt okoz, ami hosszú távon az élővilág sokféleségének csökkenéséhez vezethet. A természetes regeneráció akár évtizedekig is eltarthat, különösen a Kis-Küküllőben tapasztalt súlyos halpusztulás után.

Uniósi terv a károk mérséklésére

A hazai halgazdálkodás szereplői jól ismerik a nagy kárókatona okozta károkat, melyek jelentős bevételkiesést okozhatnak a halastavakban gazdálkodók számára. Jó hír, hogy az Európai Bizottság megbízásából, az Európai Édesvízi Halászati és Akvakultúra Tanácsadó Testület (EIFAAC) kezdeményezésére egy európai szintű kárókatona-kezelési terv kidolgozása zajlik, amelyet a Bizottság finanszíroz.

Ennek a tervnek a szükségességét több európai szervezet, így a FEAP és a Copa-Cogeca is évek óta sürgeti, sőt, az Európai Parlament is számos állásfoglalásban hívta fel a Bizottság figyelmét a problémára 2008 óta. Legutóbb 2022-ben született egy részletes parlamenti állásfoglalás „A fenntartható és versenyképes európai akvakultúra eléréséért: a további teendők” (2021/2189 [INI]) címmel.

TUDOMÁNYOS ALAPOKON NYUGVÓ MEGKÖZELÍTÉS

A most készülő kárókatona kezelési terv egy komplex, tudományos alapon nyugvó anyag, amely nem csupán az állománygyerítésre fókuszál, hanem a probléma számos aspektusát felöleli. Ahogy Dr. Halasi-Kovács Béla is hangsúlyozta, nem arról van szó, hogy esztelen irtásba kezdenek az érintettek, hanem arról, hogy az egyes területek és alpopulációk eltartóképességét figyelembe véve határozzák meg a fenntartható állomány nagyságát és tartják majd kordában azt. A terv kidolgozását két elismert vezető kutató, a dán Niels Jepsen és az angol Ian Cowx irányítja, míg azt az EIFAAC részéről Raymon van Anrooy főtitkár koordinálja. A FEAP és az Európai Horgász Szövetség (European Anglers Alliance) is aktívan részt vesz a munkában adatgyűjtéssel és gyakorlatorientált tanácsokkal. A tervek szerint a dokumentum július közepén véglegesítésre kerül, a végrehajtás azonban több éves, hosszú távú folyamat lesz, amely magában foglalja az eredmények nyomon követését és a program folyamatos iterációját is.

A tervezet elkészítéséhez Magyarországról is gyűjtöttek adatokat, Dr. Halasi-Kovács Béla koordinálásával. Az adatok többek között a populáció méretére, a fészkelő valamint vándorló, illetve kó-

borló állomány arányára, a kárókatona tartózkodási idejére, valamint a direkt károkozás mértékére (euróban és tömegben is) vonatkoztak. Fontos információkat gyűjtöttek az esetleges kompenzációkról is; míg hazánkban a MOHOSZ által koordinált töltény visszatérítési program működik, addig például Csehországban lényegesen komolyabb kompenzációt kapnak a haltermelők.

Különösen fontosnak bizonyult az indirekt károk, azaz a jövedelemkiesések mértékének felmérése. A hazai adatgyűjtés közel 9000 hektár területről, a legfontosabb termelő régiókat lefedve, komoly adatbázist szolgáltatott. Az adatok alapján országos átlagban a megtermelt hal mennyiség körülbelül 14%-át pusztítják el a kárókatona közvetlenül, további 10% az egyéb (pl.: sebzés) károkból adódik, ami összességében mintegy 10%-os jövedelemkiesést jelent. Ezen felül felmérték a védekezés szükségességét plusz költségeit is, mint például a halőrök fizetése, a töltények ára, az őrzéssel kapcsolatos üzemanyagköltség vagy a gázágyúk költsége.

CÉL A HATÉKONY VÉDEKEZÉS ÉS EGYSÉGES SZABÁLYOZÁS

A kárókatona kezelési terv célja, hogy a halastavi és a természetes vízi kártétel látványosan csökkenjen. A terv figyelembe veszi, hogy nem egy egységes populációról beszélünk, még a nálunk honos alfaj a *Phalacrocorax carbo sinensis* esetében sem. Nagy elterjedési területe, és növekvő populációmérete okán ez az alfaj okozza a nagyobb problémát, de az alfajnak három alpopulációja is létezik, eltérő fészkelőhelyekkel, vándorlási útvonalakkal és telelőhelyekkel. Éppen ezért van szükség európai szintű tervre, hogy ne ész nélküli irtás történjen, hanem az

adott területek eltartóképességét figyelembe véve történjen a beavatkozás.

A terv az adminisztratív lépésekre is kitér, mivel a kárókatona gyérítése és riasztása tagállami, illetve regionális hatáskör, így például Németországban tartományonként is változik a szabályozás. A cél az, hogy a halastavi környezetben hatékonyabb védekezési módszerek és adminisztratív könnyítések, egységes irányítási szempontok kerüljenek bevezetésre.

KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Bár a Bizottság eddig azt kommunikálta, hogy nincs szükség európai szintű kárókatona kezelési tervre, a most finanszírozott tanulmány bizonyítékalapú érveket szolgáltat annak szükségességéről. Amennyiben az anyagot júliusban benyújtják, remélhetőleg a Bizottság ha-

FOTO: WIKIMÉDIA COMMONS

marosan hatályba lépteti, és megindulhat az európai uniósi szintű folyamat, akár már jövő évtől. Az adminisztratív jellegű szabályozók viszonylag gyorsan hatályba léphetnek, míg az állomány szabályozása egy hosszú távú feladat lesz.

A kárókatona-probléma megoldása egy összetett és összehangolt munka, de az uniósi szintű terv reményt ad a hazai halgazdálkodók számára, hogy a jövőben hatékonyabban tudjanak védekezni a kártékony madár ellen, illetve európai szintű kompenzációs rendszer könnyítse a halastavak fenntartását.

T. G.

[Spanyolország]

INNOVATÍV HÍNÁRHAB: TÖBB MINT SZIGETELÉS, ÁRAMOT TERMEL ÉS TÜZET JELEZ

Nemzetközi kutatócsoport forradalmi, új anyagon dolgozik, ami megváltoztathatja az építőipart és a tűzvédelmet. A barnamoszatból származó alginátból és egy vezetőképes, kétdimenziós anyagból, a (MXene) készült többfunkciós hab nemcsak kiválóan szigetel, de elektromos áramot is termel, sőt, tűzjelzőként is működik. A „Nanoscale Horizons” című tudományos lapban megjelent tanulmány szerint a hab kiemelkedő hőszigetelőképeségű, miközben akár 380 volt feszültséget is képes generálni a triboelektromos hatás révén. Ez az energia akár 6 mm vastagságban is hasznosítható, ami rendkívüli teljesítmény. A tűzállóság terén is lenyűgöző anyagról van szó, amely öntöltő tulajdonságú és mindössze két másodperc alatt riasztást ad ha lángokkal érintkezik, mivel elektromos ellenállása hirtelen megváltozik. Ez a könnyű

(93% porozitású), megújuló forrásból származó anyag ideális fenntartható épületekhez. A haltermelők számára is érdekes lehet, hiszen az anyag akvakultúra-infrastruktúrában is alkalmazható, ahol a hőmérséklet-szabályozás és a tűzvédelem kulcsfontosságú. A

kutatók szerint az MXene biopolimer habok újgenerációs, intelligens szigetelőanyagokká válhatnak, amelyek nemcsak áramot termelnek, de hatékony lángmentesítők és tűzjelzőrendszerek is egyben. *mispecies.com*

[Brüsszel]

AZ ÉDESVÍZI AKVAKULTÚRÁT KIZÁRTÁK AZ UNIÓS ÓCEÁNPOLITIKÁBÓL: A FEAP AGGÓDIK

Az Európai Akvakultúra Termelők Szövetsége (FEAP) alapvetően üdvözli az Európai Bizottság Európai Óceán Paktumát, ám súlyos kritikával illeti az édesvízi akvakultúra teljes kiagyagását. A FEAP szerint ez a mulasztás hátráltatja a szektor fejlődését, pedig a ponty- és pisztrángtenyésztés kulcsfontosságú Európa élelmiszer-ellátásában. A Paktum a tengeri ágazatokra fókuszálva a fenntartható élelmiszerrendszereket és beruházásokat célozza, még kampányt is tervez a „vízi élelmiszerek” népszerűsítésére. A FEAP elismeri ezeket az erőfeszítéseket, de egy dedikált Közös Akvakultúra Politikát sürget, ami figyelembe veszi a haltenyésztés egyedi sajátosságait és szerepét az élelmiszer-biztonságban. A szövetség aggályát fejezi ki a túlzott bürokrácia, az engedélyezési rendszerek bonyolultsága és a ragadozók (például kárókatonna) elleni védekezés hiánya miatt. A FEAP kiemeli a harmonizált uniós eljárások és az összehangolt intézményi fellépés szükségességét a szektor növekedésének fellendítéséhez. Bár a vízminőség javult, a FEAP kritizálja a Paktum szűk környezetvédelmi fókuszát, és strukturális reformokat sürget az európai akvakultúra potenciáljának teljes kihasználásához. *mispecies.com*

[Egyesült Államok]

AZ ARAPAIMA, A JÖVŐ ÉDESVÍZI HALA?

Az akár 3 méteresre és 200 kg-ra is megnövő arapaima (*Arapaima gigas*), a világ egyik legnagyobb édesvízi hala, melyet régóta ígéretes fajként tartanak számon az akvakultúrában. Bár kiemelkedő növekedési rátával rendelkeznek (akár 10-15 kg évente), és jól tűri az alacsony oxigénszintet, a gazdaságos termeléshez még jelentős kutatási áttörésekre van szükség – mondja Prof. C. Greg Lutz, az LSU Mezőgazdasági Központjának akvakultúra-specialistája. Az arapaima tenyésztése az 1975-ös CITES listázás (veszélyeztetett fajként való besorolás) óta fokozatosan nő, de a termelési volumen még mindig alacsony. Húsa csontmentes és a tökehaléhoz hasonlítják, ára a hazai piacokon eléri a 20-30 dollár/kg-ot. A nemzetközi kereskedelemhez azonban tanúsított tenyésztett eredet szükséges.

A fő kihívás a fingerlingek (ivadékok) biztosítása. Bár fogságban egész évben szaporítható, az ivarérettséget csak 4 évesen éri el. A kutatók igyekeznek optimalizálni a tenyésztési eljárásokat, beleértve a nemi azonosítást és az in vivo spermiumgyűjtést. Fontos a tápanyagdús takarmány és a kórokozómentes ivadékok hiánya is, ami a termelési költségek 25 százalékát teszi ki. Az arapaima kiválóan alkalmas RAS (re-

szelődés akvakultúra rendszerek) alapú tenyésztésre, mivel jól viseli a zsúfoltságot és gyors növekedése miatt gyorsabb a befektetés megtérülése. Ezen felül ígéretes az is, hogy más fajokkal, például a tambaqui-val (*Colossoma macropomum*) integrált rendszerekben is tartható, ami segíthet a tavakban az opportunista fajok ellenőrzésében. Adriana Ferreira Lima, a brazil Embrapa kutatója szerint a legnagyobb kihívás a következő termelési volumen és a piaci stabilitás elérése. Ehhez vertikálisan integrált rendszerekre és az iparági szereplők közötti jobb koordinációra van szükség. Bár a finanszírozás korlátozott, az arapaima egyedi tulajdonságai és a kutatók elkötelezettsége azt sugallja, hogy idővel ez a hal széles körben ismertté válhat a fogyasztók körében. *The Fish Site*

[Csehország]

HÁROM PONTYPATKÓ NÉPSZERŰSÍTI AZ ÉDESVÍZI HALAT

Nemrég vette kezdetét az a nagyszabású kampány amelynek célja az édesvízi halak fogyasztásának népszerűsítése a cseh háztartásokban. A „Rybí trio” (Haltrió) néven futó kezdeményezés nem csupán az édesvízi halak egészségügyi előnyeire hívja fel a figyelmet, hanem az akvakultúra környezeti fenntarthatóságát is hangsúlyozza. A kampány központi eleme egy új reklámfilm, amely televíziós csatornákon és online platformokon is látható lesz.

A spot a „Haltrió” szereplésével, dinamikus és figyelemfelkeltő módon mutatja be, miért érdemes rendszeresen édesvízi halat fogyasztani. Kiemelik a halak nélkülözhetetlen szerepét a modern étrendben, hangsúlyozva, hogy a bennük rejlő tápanyagok egészséget, erőt és energiát adnak. A magyar haltermelők számára különösen releváns lehet, hogy a cseh kampány az akvakultúra környezeti előnyeire is kitér. Ez a megközelítés rámutat arra, hogy a fenntartható haltermelés nemcsak gazdasági, hanem ökológiai szempontból is kiemelten fontos. A cseh példa is azt mutatja, hogy a fogyasztók edukációja elengedhetetlen a piaci kereslet növeléséhez és az ágazat hosszú távú sikeréhez. A kampány várhatóan jelentősen hozzájárul az édesvízi halak iránti érdeklődés növeléséhez Csehországban, és jó példát mutathat más országok, így Magyarország számára is a haltermékek népszerűsítésében.

Rybářské sdružení ČR

[Spanyolország]

MIÉRT KULCSFONTOSÁGÚ A SZEMÉLYES VÁLLALATI MÁRKAÉPÍTÉS?

A gyorsan fejlődő akvakultúra-iparban a bizalom a legfőbb valuta. Mivel ez egy fiatal, innovációvezérelt szektor, ahol a szereplők még alakítják normáikat, a személyes vállalati márkaépítés döntő előnyt jelenthet. Salvador Meza, az Aquaculture Magazine szerkesztője szerint, ha az emberi arcot kapcsolunk az üzlethez, az építi a bizalmat ott ahol a technikai specifikációk önmagukban nem elegendők.

A takarmánygyártóktól a technológiai cégekig, az akvakultúra-ellátási láncban a cégek gyakran a termékteljesítményre vagy az innovációra fókuszálnak. Azonban az emberek inkább egy vezetőt, egy szakembert követnek, mint egy céges logót. A LinkedIn-en például a B2B cégek vezetőinek gyakran 5-10-szer annyi követőjük van, mint a cég oldalainak. Ez azért van, mert az emberek a személyes meglátásokat, gondolatokat és kulisszák mögötti tartalmakat preferálják a marketing üzenetekkel szemben. Nem minden alapító vagy vezérigazgató született „mesélő”, de valakinek a vezetői körből hiteles hangnak kell lennie. Ez lehet az értékesítési vezető, egy műszaki tanácsadó vagy a kutatás-fejlesztési igazgató. Lényeg a hitelesség és a szakértelem. Ez a személy legyen jól képzett és elismert az iparágban, kényelmesen kommunikáljon blogokon, podcastokon vagy videókon keresztül, látható legyen rendezvényeken és webinarokon, legyen következetes és igazodjon a cég küldetéséhez. A jól felépített személyes márka „glóriaeffektust” hoz létre: a vezető hitelessége kiterjed a termékekre, a szolgáltatásokra és az innovációs ígéretekre is. A személyes márka hatását mérni is lehet olyan mutatókkal, mint a követők száma a céges oldalhoz képest (ideális esetben 3-5-ször több), az elkötelezettségi ráta (5-10% cél), a tartalom konzisztenciája és a konverziók (pl. értékesítési megkeresések). A cél az, hogy a láthatóság révén ismerősség, hitelesség és elérhetőség alakuljon ki, ami végül ügyfélhűséghez és eladáshoz vezet.

Aquaculture Magazine

899 900 Ft*
bruttó HUF / db

ÚJ SUZUKI DF20AL

AZ AKCIÓS KÉSZLET EREJÉIG!

Szemelvények a hivatalos hazai Suzuki Marine Márkakereskedőink ajánlataiból!*

DUNA HAJÓK SUZUKI www.dunahajok.hu Győr	LŐCSEY ÉS TÁRSA www.suzukimarinekismaros.hu Kismaros
HÍRŐS YACHT www.hirosyacht.hu Lajosmizse	KOCZKA MARINE TAPOLCA www.suzukimarinekoczka.com Tapolca
ADEX YACHTING www.adexyachting.hu Budapest	KOCZKA MARINE TISZAFÜRED www.suzukimarinekoczka.com Tiszafüred
SUZUKI SZELE CZKY www.suzuki-fot.hu Fót	SUZUKI RING www.suzukiszolnok.hu Szolnok
SUZUKI SZABÓ CSEPEL www.suzukicsapel.hu Budapest	SZÁNTÓ UND CO. www.szantoyacht.hu Baja
SUZUKI SÁNDOR www.marine.suzukisandor.hu Kisújszállás	

www.suzukimarine.hu

*Jelen kampány az elérhető akciós készletek erejéig és / vagy a következő árlista kiadásáig van érvényben! A hirdetés nem minősül ajánlattételnek, kizárólag tájékoztató jellegű! A nyomdai és a fordítási munkálatokból eredően esetlegesen felmerülő hibákért felelősséget nem vállalunk! A részletes információkért és az adott típus(ok) pontos specifikációjáért, - elérhetőségeiért minden esetben előzetesen érdeklődjön a hivatalos Suzuki Marine Márkakereskedéseknél.

A MA-HAL új elnökségi tagjai

A MA-HAL tisztújítása során három új tagot választott a szervezet küldöttgyűlése az elnökségbe. Ifj. Radóczy Jánost, Katics Mátét és Ifj. Lévai Ferencet arról kérdeztük, hogy elnökségi tisztségükben milyen célokat tűztek ki a munkájukkal kapcsolatban.

Piacszervezésért, közösségi marketingért felelős elnökségi tag: **Katics Máté (Czikkhalas Halastavai Kft.)**

Meglehetősen furcsa helyzetbe kerültem a MA-HAL elnökségi tagjai közé, mert nincs marketing tapasztalatom, inkább pályázatokkal és agrárigazgatással foglalkoztam, így ebben látnám magam hasznosabbnak. Ennek ellenére vannak elképzeléseim. Véleményem szerint a MA-HAL szakmaközi státusza zavaros, más EU-s rendeletek vonatkoznak ránk mint az agráriumra. A piacszerzés nehézkes, mert sok termelő és kereskedő nem tag, így a belső szabályok rájuk nem vonatkoznak. Kis árualappal (évi 10 000 tonna ponty) nehéz hatékonyan dolgozni. Sok termelő eleve úgy kezd haltermelésbe, hogy nincs piaca. A 2018-2022 közötti halpusztulások felvitték az árakat, keresleti piacot teremtettek, de a termelés normalizálódásával a piac kínálativá vált, a magas árak elriasztották a fogyasztókat. A ponty sem nem korszerű, sem nem népszerű: szállás, nehezen standardizálható és feldolgozva drága, nem versenyképes a lazaccal vagy az afrikai harcsával. Véleményem szerint egy új, átfogó marketingkampányra lenne szükség, amit regionális szinten, más pontytermelő országokkal (Lengyelország, Csehország, Horvátország) együttműködve kell megvalósítani. Ehhez elhivatott, politikamentes szakértői csapat és jelentős, emellett folyamatos forrás szükséges. A jelenlegi MAHOP+ pályázati források nem elégségesek, és felhasználásuk is ismeretlen. Első körben nekünk kell forrást találnunk egy marketingcsapat felállítására, amelyik stratégiát épít és arculatot alakít ki. Utána talán a 2028-tól induló új akvakultúra operatív programban több pénzt fordíthatunk a pontyfogyasztás népszerűsítésére. Húsz éve ugyanazokra a beruházásokra pályázhatunk, de ez csak fenntartó beruházásokat tesz lehetővé, nem lendíti fel az ágazatot. A jövedelmezőség csökken, veszélyben a pontytermelés. Az operatív programok fókuszát az értékesítésre kellene fordítani. Ha a tóparton 1500 Ft-ért tudnánk eladni a pontyot, nagyobb bevételt termelnénk, amiből támogatás nélkül is finanszírozhatnánk a beruházásokat, és a pályázati adminisztrációval sem kellene megküzdeni. Ez persze illuzórikusnak tűnhet, de a masszív, hatékony marketingtevékenység jobb megoldás a keresleti piac eléréséhez, mint az átláthatatlan termelési korlátozás.

Külkapcsolatokért felelős elnökségi tag: **Ifj. Lévai Ferenc (Aranyponty Zrt.)**

A következő időszakban kiemelt célom, hogy tovább erősítsem a MA-HAL külkapcsolatait, különösen az európai szintű érdekképviseleti fórumokon és szakmai szervezetekben. A hazai tógazdasági pontytenyésztés ugyan csak kis szelete az uniós termelésnek, mégis kiemelkedő természeti és kulturális értéket képvisel. Ezt kívánom hangsúlyosabban láthatóvá tenni európai szinten. Törekedni szeretnék arra, hogy a MA-HAL aktívan és hitelesen képviselje a hazai szereplőket a nemzetközi szakmai szervezetekben. Az idei évtől a FEAP Édesvízi Bizottságnak elnökeként dolgozhatok, és ez a pozíció lehetővé teszi, hogy közvetlenül formáljam az európai édesvízi akvakultúra stratégiai irányait és hangsúlyosabban jelenítsem meg benne a hagyományos tógazdasági modelleket – különösen a fenntartható pontytermelés – szerepét. Fontosnak tartom a regionális együttműködések erősítését is, különösen a Kárpát-medence országai között, hiszen a közös kihívások – mint a kormoránok kártétele, a klímaváltozás hatásai vagy a piac szűkülése – csak összehangolt fellépéssel kezelhetők. Törekvésem, hogy a MA-HAL nemzetközi kapcsolatait kézzelfogható előnyököt hozzanak a hazai tógazdálkodók számára.

Tenyésztésért, tógazdaságért és Pontytenyésztő Tagozatért felelős elnökségi tag: **Ifj. Radóczy János (Szabolcsi Halászati Kft.)**

A korábbi években *Horváth Ferenc* elnökségi tag és *Dr. Gorda Sándor* szakértő megkezdtek a hazai ponty tájfajtákhoz kapcsolódó tenyésztési program és teljesítményvizsgálatok reformját, melyet mindenképp szeretnénk folytatni. Fontos, hogy a tényleges munkát végző fajtafenntartó szervezetek számára (amellett, hogy értékes genetikai potenciált kezelnek) az egyes tájfajták tartásával, fejlesztésével és rendszeres teljesítményvizsgálatával járó többletköltségek megtérüljenek, emellett a tenyésztői munka – a jól felfogott gazdasági érdekek mentén – kifizetőddé legyen, akár még versenyelőnyt is biztosítson. Szeretnénk elérni, hogy azon ponty tájfajták és

tenyésztőszervezetek élvezhessék az ezzel járó előnyöket, amelyek rendszeresen teljesítik az előírt, fajtafenntartáshoz kapcsolódó kötelezettségeket. Kiemelten szükséges foglalkoznunk a halastavak vízgazdálkodási problémáival, minél szélesebb körben ismertetni kell a halastavak vitathatatlan ökológiai jelentőségét, vízvisszatartásban játszott kiemelkedő szerepét. Továbbra is nagy jelentőségű a pontytenyésztő tagozat munkája, folyamatos párbeszédet kívánunk folytatni a tógazdasági pontytermeléssel foglalkozó szervezetekkel, szeretnénk feltérképezni a tenyésztési, termelési problémáikat, segíteni a termelők közötti szakmai kommunikációt.

Fókuszban a magyar hal és halgazdálkodás

A nyár a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) számára hagyományosan a halfőző versenyekről szól, ám az idén egy különösen rangos eseményre készülnek. Timmel Ede, a MA-HAL ügyvezetője kalauzolt minket a szervezet közelgő stratégiai céljának tekintett események között.

A 49. Országos Halfőző Versenynek idén Vác városa ad otthont. A főváros közelsége miatt jelentős számú érdeklődőre számíthatnak, az idén 50 csapatra bővített vándorversenyen. A szervezők várják a visszatérő csapatokat, de szeretettel fogadnak mindenkit, aki kihívást érez a magyar hal „tányérra tételében”. A részletes feltételekről a verseny felhívása ad tájékoztatást, mely letölthető a MA-HAL honlapjáról. Szokásos módon a nevezési díj fejében a szervezők biztosítják a sátorhelyet, a sörpadot

és a főzéshez szükséges hal alapanyagot pontyból vagy afrikai harcsából. Emellett természetesen lehetőség van bármilyen hazai halfajokból készült ételekkel is nevezni, az „egyéb halétel” kategóriában.

A Váci rendezvény a gyermekekre is gondol, hiszen a szomszédos Liget-tónál gyerek horgászversenyt is szerveznek, értékes nyereményekkel és jó hangulattal.

A halfőző versennyel párhuzamosan egy nagyszabású szakmai eseményre is sor kerül: a 2025-ös MA-HAL Aquakultúra Expo elnevezésű rendezvényre – hívta fel a figyelmet *Timmel Ede*. Ennek célja, hogy a hazai akvakultúrába inputokat, gépeket és eszközöket gyártók, forgalmazó importőrök személyesen találkozhassanak a haltermelőkkel és az ágazat szereplőivel. Az expo az iparág egyedülálló eseménye lesz, melyre nagy érdeklődés mutatkozik. Várhatóan legalább 10-15, de akár 20 kiállító is részt vesz, köztük munkagép-forgalmazók, drónos cégek, takarmánygyártók és halászhaló forgalmazók. A MA-HAL ügyvezetője kiemelte, hogy ez egy fontos küldetés, mert szeretnék megmutatni

az ágazat szerepét, egy önálló gépexpo megrendezésével. „Különösen aktuális az időzítés, mivel egy nagy pályázati időszak elején vagyunk, ami az akvakultúra beruházásokat ösztönzi, így a termelők számára is rendkívül fontos a gépek és eszközök megismerése”.

Bár a nyári időszakban a gasztronómiai események dominálnak, a MA-HAL irodájában nem áll meg a munka. Folyamatosan foglalkoznak az ágazatot érintő pályázatokkal, mint például a MAHOP Plusz 2.1.1-es pályázattal. Céljuk, hogy minden támogatást megadjanak a tagszervezeteknek a sikeres pályázati szerepléshez. Az őszi folyamán pedig konferenciák és a Halászati Kerekasztal is szerepel a tervek között, valamint a MA-HAL rendszeresen képviselteti magát az aszályvédelmi operatív törzsben. Ebből is látható, hogy a Szakmaközi Szervezet nem csupán a halas gasztronómia népszerűsítésén fáradozik, hanem aktívan dolgozik az ágazat fejlődéséért és az érdekek képviseletéért, stratégiai fontosságú eseményekkel és folyamatos szakmai munkával.

Néhány haltermék 2025. év 26. heti bruttó fogyasztói ára (Ft/kg)

		Élő ponty	Friss				
			pontyszelet	bőrös afrikai harcsa filé	busa törzs	busa szelet	lazac filé
Fogyasztói piacok, értékesítő helyek	Bp. Fővám téri csarnok	2500	3990	4440*	2700	2700	7500
	Bp. Lehel téri csarnok	2400	4200	4200	2400	2200	9900
	Székesfehérvár	2990	4390	3590	-	-	9990
	Dunaújváros	2290	3990	4350*	1790	1990	8100
	Kecskemét	1990	3990	4800*	-	2100	-
	Baja	2590	4100	-	-	2450	-
	Ócsa	-	-	4300*	-	-	-
	Győr	2990	4390	3590	-	-	9990
	Mosonmagyaróvár	-	4350	4990*	2600	3150	9990
	Miskolc	2190	3790	5000*	1400	2400	-
	Eger	-	-	5450*	2990**	-	8299
	Nyíregyháza	2000	5200	6200*	-	2600	-
	Debrecen	1999	3999	4880*	2999	2999	8999
	Gyula	-	3800	-	2300	3000	-
	Békéscsaba	2390	4390	4950	2490	2890	10 500
	Csongrád	2300	4200	-	2900	3000	-
	Szolnok	2000	2940	-	1570	1570	-
	Szeged	3290	4790	6590*	-	3990	11 890
	Szekszárd	2235	3760	-	-	2790	-
	Pécs	2490	4390	4990*	2990	2990	-
Kaposvár	2450	4850	5390*	2790	2390	9890*	
Nagyatád	2895	3695	5795*	2500	-	8990*	
Nagykanizsa	2300	3950	4500*	2950	2950	8900	
Keszthely	-	3990	4500*	-	2690	8790	
Veszprém	2450	4850	5390*	2790	2390	9890*	
Üzletek 2025. 6. 24.	budaörsi Auchan	1899**	3299	4599*	-	2999	7999
	budaörsi METRO	1990	3299	4299*	2099	2499	6490

*nyüzött, **akciós ár

Forrás: AKI felmérés

Innovációs kerekasztal: jövőkép

A szarvasi HAKI-ban megrendezett 49. Halászi Tudományos Tanácskozás keretében egy panelbeszélgetésre is sor került, amelyen a plenáris ülés előadói, a Magyar Akvakultúra Technológiai Innovációs Platform (HUNATIP) vezető szakértői és a hallgatóság vitatták meg az innováció helyzetét és jövőjét a hazai akvakultúra ágazatban. A beszélgetés rávilágított az ágazatot érintő számos problémára, de a lehetséges megoldásokra és a jövőbeli irányokra is.

Az Agrárminisztérium nevében felszólaló *Szigeti Szabolcs*, a Közös Agrárpolitika végrehajtásért felelős helyettes államtitkár kiemelte, hogy a korábbi MAHOP programok kritikája, miszerint az innováció nem épült be kellőképpen az akvakultúra fejlesztésekbe, tanulságként szolgál. A MAHOP Pluszban ezért elsődleges cél olyan K+F eredmények elérése, amelyek hasznosíthatóak, beépíthetők a gyakorlatba és az ágazat javát szolgálják. Az indikátorok teljesítése elengedhetetlen, ezért a szaktárca az ágazattal közösen keresi a megfelelő megoldásokat.

Dr. Bozáné dr. Békefi Emese a kommunikáció és a marketing fontosságát hangsúlyozta. Kiemelte az ágazati (pl. HUNATIP, MAHOSZ, egyetemek) és külső döntéshozók, továbbá más ágazatok, valamint a nemzetközi partnerekkel való kommunikáció jelentőségét. Problémaként merült fel, hogy 25 év távlatából is a fogyasztói felmérések olyan eredményeket mutatnak, ami a marketing megújulásának szükségességét jelzi. Olyan új ötletekre van szükség, amelyek ténylegesen növelik a halfogyasztást, ilyen egyebek mellett az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljainak (SDG) feltüntetése a termékeken.

A szakértők a nemzetközi konzorciumokban való részvétel előnyeire hívták fel a figyelmet, amelyek nemcsak tudást, hanem üzleti partnereket is hoznak. Példaként említették a Balatoni Halgazdaság tesztelését egy új vízminőség-mérő rendszerrel (Tapaszt Projekt), illetve a Bajcsfalvi Kft. afrikai harcsavonal fejlesztését (IT Science-i projekt). Bár az egyetemek részvétele a Horizon projektekben nehezebbé vált, nőtt a vállalkozások iránti érdeklődés. Fontosnak tartják, hogy olyan kutatási infrastruktúrákat hozzanak létre, amelyekhez az egyetemi kutatók is hozzáférhetnek.

Réczei Gábor, aki 8 évet dolgozott Brüsszelben mezőgazdasági szakdiplomataként, a kormányzati és szakigazgatási oldalról nyújtott betekintést. Kiemelte, hogy az államigazgatásnak platformot kell teremtenie az innovatív ötletek számára, és a HUNATIP ebben kulcsszerepet játszik az Agrárminisztériummal kötött együttműködési megállapodás révén. Az EU sem ellenzi a fejlesztéseket, sőt, a pénzkeret előbbi és célzott felhasználása a cél.

Dr. Szűcs István az oktatás, képzés és továbbképzés létfontosságú szerepére hívta fel a figyelmet, bár a MAHOP Plusz

keretében közvetlen oktatási támogatás nem várható. Hangsúlyozta, hogy innovatív fejlesztéseket nem csak diplomával rendelkezők hozhatnak létre, és példaként említette egy izraeli kibucot, ahol a fizikai munkások is folyamatosan gondolkodtak a technológiai folyamatok javításán. Véleménye szerint a legnagyobb probléma a szakmunkásképzés megszűnése és a halász szakmunkások hiánya. Az egyetemi képzés szerepe abban is megnyilvánul, hogy az infrastruktúra hozzájárul a hallgatók ágazat iránti elkötelezettségéhez.

Váradai László, a HUNATIP elnöke szerint a halgazdálkodás innovációjának nagyon jó alapjai vannak Magyarországon: kitűnő K+F+I hálózat, nyitott államigazgatás, nyitott vállalkozói kör, és pénzügyi háttér. A HUNATIP célja, hogy katalizátorként működjön, segítse a hiányzó láncszemek összekapcsolását, és innovációs műhelyként támogassa az ötleteket. Véleménye szerint fontos a nyílt kommunikáció és tapasztalatcsere.

A beszélgetés során vita alakult ki a ponty jövőjéről. Volt aki szerint a ponty jövője bizonytalan a csökkenő élelmi-szer célú fogyasztás miatt, emellett a horgászpiac sem elegendő. *Lévai Ferenc* még sarkosabban fogalmazott, melynek okaként a kényelmi szempontokat említette: a fogyasztók nem akarnak szállkás hallal bajlódni. Megoldásként a szállkamentes ponty kifejlesztését javasolta. A szakértők ugyanakkor hangsúlyozták a tógazdaságok ökológiai jelentőségét, mint a magyar ökoszisztéma „utolsó gyöngyszemeit”. Kiemelték, hogy a halastavak évszázadok óta fenntartják a biodiverzitást és hatalmas ökoszisztéma értékkel bírnak, amit a társadalomnak el kellene ismernie és támogatnia. Sürgették, hogy a halastavakat vonják be az aszályvédelembe, és ismerjék el a víz-visszatartásban betöltött szerepüket is.

A kerekasztal-beszélgetés megerősítette, hogy az innováció nem misztikum, hanem a mindennapok része. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a tapasztalatokat meg kell osztani, és a HUNATIP nyitott minden ötletre és javaslatra. A cél, hogy a magyar halgazdálkodás versenyképes és ellenállóképes legyen a jövő kihívásaival szemben.

Innováció és kihívások

Dr. Szűcs István, a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Karának tanszékvezető egyetemi tanára a szarvasi HAKI 49. Halászlati Tudományos Tanácskozásán tartott előadást „Az innováció és az innovatív fejlesztések előtt álló kihívások és lehetőségek a hazai akvakultúra ágazatban” címmel. Az előadás rávilágított az ágazat jelenlegi helyzetére, a stagnáló tendenciákra és azokra a kulcsfontosságú területekre, ahol az innováció elengedhetetlen a fejlődéshez.

A hazai halgazdálkodás bruttó termelési értéke az elmúlt 15 évben nőtt ugyan, de ez elsősorban az élelmiszerár-inflációnak és a halárak emelkedésének köszönhető, nem pedig a kibocsátás érdemi növekedésének. Az ágazat az állattenyésztési szakterület mindössze 1,7-2,1 százalékát teszi ki, és mintegy 25-27 ezer hektár halastóterülettel rendelkezik. Az egy hektárra jutó vízfelhasználás rendkívül alacsony, a normális érték durván a kétszerese lenne. Az ágazatban mindössze 1231 állandó, 138 családtag és 192 részmunkaidős foglalkoztatott van. Az egy főre jutó halfogyasztásban Magyarország jól áll az édesvízi halfogyasztás terén, de az EU-n belül összességében a lista végén kullog. Az elmúlt 30 évben az import értéke durván ötszöröse volt az exporténak és volt időszak, amikor tizenkétszeresét is meghaladta.

A horgásztársadalom dinamikusan növekszik, elérve az egymillió létszámot, és a horgászpiac jelenti a magyar akvakultúra ágazat egyik legstabilabb és hosszú távon is kiszámítható piacát, szemben a pontyfogyasztó lakosság folyamatosan csökkenő számával.

AZ INNOVÁCIÓ TERÜLETEI

Szűcs István hangsúlyozta, hogy az innovációra általában akkor van szükség, ha komoly problémát kell kezelni, vagy ha elégedetlenség merül fel. A halászlati ágazatban ez különösen igaz, mivel a termelők, kereskedők és dolgozók elégedettsége gyakran a változtatások hiányához vezet. Az innovátorok útja nehéz, gyakran falakba ütköznek és meg kell küzdeniük azzal, hogy a jobb a jónak ellensége lehet.

Az előadás számos területet azonosított, ahol az innovációra égető szükség van:

- **Versenyképesség javítása:** Az önköltség csökkentése kulcsfontosságú, ezt fajlagos munkaerő-, energia- és takarmányfelhasználás csökkenésével, valamint műszaki fejlesztéssel és robotizációval lehet elérni.

- **Munkaerőhiány kezelése:** A szakmunkás- és betanított munkaerő hiánya súlyos probléma. A megoldás a fajlagos munkaerő-felhasználás csökkentése, azaz kevesebb munkaerő felhasználása egységnyi végeredményre.

- **Fenntarthatóság:** A fajlagos vízfelhasználás csökkentése, az állategészségügyi állapot fenntartása, az állatjóllét (pl. a „Boldog Ponty” koncepció) és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (klímaadaptált technológiák, genetika, szén-dioxid-kibocsátás csökkentése) mind ide tartoznak. Az ESG (környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási) minősítés kidolgozása és a marketingbe való beépítése is kiemelt fontosságú.

- **Fogyasztói igények:** A növényalapú táplálkozásra való áttérésre az akvakultúra a vízinövények akvakultúrák termesztésével, az integrált multi-profitikus akvakultúrával (IMTA) és az akvapóniával reagálhat. Az egészséges, funkcionális és káros anyagoktól mentes élelmiszerek iránti igény is egyre nő.

- **Digitalizáció és adatalapú döntéshozatal:** Az adatok és információk kulcsfontosságúvá váltak a döntéshozatalban, hasonlóan a növénytermesztésben tapasztalható fejlődéshez.

- **Kutatás-fejlesztés (K+F):** Az innováció alapja a kutatás-fejlesztés. Fontos a genetikai fejlesztőmunka (technológiatűré-képesség fokozása, rezisztencia nemesítés, génmegőrzés, ponty génbank), az ipari meghatározottság, a szaporodásbiológiai kutatások, új halfajok termelésbe vonása, steril állományok kialakítása, valamint a mikrobiom összetétele, hormonháztartás és stressz-szintek kutatása.

- **Tartási és takarmányozási feltételek fejlesztése:** Ide tartoznak az etológiai kutatások, haltápanyártási technológiák, takarmányok vízállóságának javítása, valamint a halliszt és élő táplálékszervezetek részleges helyettesítése.

- **Műszaki és technológiai fejlesztések:** A hétköznapi gyakorlatban számos esetben ez jelenik meg innovációként, például a szerves trágyaszóró adaptálása halastavi felhasználásra. Fontos a halbiomassza becsülésével kapcsolatos műszaki fejlesztés is.

- **Környezeti és ökológiai állapot fenntartása:** Vizsgálatok a vízszennyezés, halállományok és haltermés kölcsönhatásairól, halkortani és haljárványügyi K+F, halpopuláció-genetikai vizsgálatok, valamint a haltermelés és horgászat természetes vizekre gyakorolt hatásainak elemzése.

- **Komplex gazdasági, ökológiai és társadalmi hatékonyság javítása:** Rekreációs hasznosítás, horgászat, minőségpolitikai fejlesztés, értékesítési viszonyok és versenypiaci környezet átfogó vizsgálata.

HALKERESKEDŐHÁZ VÍZÍÓJA

A szervezeti innovációra példaként egy 15 éves álom, a Nemzeti Halkereskedőház Zrt. létrehozásának gondolata került elő. Ez a szervezet koordinálná az input-output oldalt, értékesítő, beszerző, feldolgozó funkciót látna el, és a megtermelt halat juttatná piacra. Bár sokan úgy gondolják, ez Magyarországon nem működhet, egy namíbiai példa (513 marhatartó összefogása egy modern feldolgozó üzem létrehozására állami támogatás nélkül) rávilágít arra, hogy hasonló kezdeményezések más ágazatokban már sikeresek.

Miért fontos az ágazati költség-jövedelem-adatgyűjtés?

Az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) DCF3 projektjének egyik kiemelt feladata a halászati ágazat pénzügyi helyzetének elemzése, amelynek legfontosabb megállapításai megalapozzák a jövőbeni, részletesebb adatgyűjtéseket is. Az információgyűjtés a haltermelés telephelyi adataira irányul majd, melyek feldolgozását követően az intézet Agrárinformációs Portálján hasznos ágazati összesítések és információk válnak elérhetővé a termelők és az érdeklődők számára.

Az Európai Unió 2000-ben hozta létre a Halászati Adatgyűjtési Keretrendszert (DCF), amelynek célja a tagállamok halászati adatainak gyűjtése a közös halászati politika (KHP) tudományos megalapozása érdekében.

Magyarországon a MAHOP Plusz (Magyar Halászati Operatív Program Plusz) keretében az AKI felel a halgazdálkodással kapcsolatos adatok gyűjtéséért. A DCF3 Halgazdálkodási Projekt célja, hogy biztosítsa a szükséges tudományos adatok és felmérések eredményeit, a szakvélemények rendelkezésre állását

A halászati ágazat pénzügyi helyzetének fő jellemzői 2023-ban				
Gazdálkodók/Pénzügyi adatok	Egyénigazdálkodók		Társas vállalkozások	
	őstermelő	egyéni vállalkozó	édesvízi halászat	édesvízi haltermelés
Gazdálkodók száma (fő, db)	129	20	44	121
Összes bevétel (millió forint)	3300		23 700	
Értékesítés nettó árbevétele (millió forint)	-		1797	17 785
Jövedelem (millió forint)	8	201	-	
Adózás utáni eredmény (millió forint)	-		369	2934

Forrás: AKI összeállítás NAV adatok alapján

a hazai ágazati szereplők, a szakigazgatás és az Európai Bizottság számára, támogatva ezzel a halgazdálkodás fenntartható és hatékony működését.

Az összegyűjtött információk segítséget nyújtanak a halászati ágazat aktuális helyzetének feltérképezésében, valamint hozzájárulnak a fejlesztési irányok és támogatási igények meghatározásához. Ezáltal biztosítható, hogy a támogatási időszakokban valóban az ágazat szükségleteire szabott fejlesztések valósuljanak meg.

AZ ÁGAZATI ADATOK BEMUTATÁSA

A DCF projektek egyik feladata a halászati ágazat pénzügyi helyzetének elemzése az AKI-ban is rendelkezésre álló Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) adatai alapján és összefoglaló tájékoztatás nyújtása a legfontosabb pénzügyi folyamatok alakulásáról a tárgy év és a megelőző időszakok vonatkozásában. A legutóbbi, 2023. évi elemzés eredményei szolgálnak a jövőben esedékes részletesebb adatgyűjtések kiindulópontjául.

A NAV 2023. évi adatai szerint a halászati ágazatban összesen 312 gazdaság nyújtott be adóbevallást, melyek közül 147 egyéni gazdaság, 165 társas vállalkozás volt. A 147 egyéni gazdálkodó 129 őstermelőt és 20 egyéni vállalkozót jelentett, akik közül ketten mindkét vállalkozási formában tevékenykedtek. A korábbi évekhez hasonlóan, 2023-ban is az egyéni gazdaságok összes bevétele képezte az ágazati teljes bevétel kisebb részét (12%), megközelítőleg 3,3 milliárd forintot. Az egyéni gazdaságok zöme 15 millió forint alatti éves bevétellel rendelkezett, közülük a 8-15 millió forintot realizáltak voltak többségben. A jövedelmek tekintetében az egyéni gazdaságok nyereséget realizáltak, 2023-ban összesen 208,8 millió forintot. Ebben a gazdálkodási időszakban mind az őstermelők (+8,0 millió forint), mind az egyéni vállalkozók (+200,8 millió forint) pozitív jövedelmet értek el.

A 165 társas vállalkozás közül 121 cég főtevékenysége édesvízi hal-termelés, 44 cégé édesvízi halászat volt 2023-ban. A társasok ágazati pénzügyi szerepe hosszú időtávon mérve és 2023-ban is jóval hangsúlyosabb volt, mint az egyéni gaz-

dálkodóké. A 2023. évi ágazati összes bevétel legnagyobb részét (88%) ez a vállalatcsoport állította elő, értékben 23,7 milliárd forintot, amin belül a nettó árbevétel 19,6 milliárd forint volt. Az ágazat társas vállalkozásainak összesített tevékenysége az elmúlt években is nyereséges volt, 2023-ban pedig 3,3 milliárd forint adózás utáni eredményt realizáltak. A 2023. évi eredmény szinte teljes egészében az üzemi-üzleti tevékenység eredményéből származott (3,6 milliárd forint).

A halászati társas vállalkozások pénzügyi helyzetét ágazati koncentráció jellemzi. A társas vállalkozások alig több mint egyötöde (37 cég) biztosította az összes nettó árbevétel 90 százalékát és az adózott eredmény 107 százalékát 2023-ban. Ezek a kiemelkedő vállalkozások, üzemszinten egyenként is 60 (sőt többségében 100) millió forint feletti éves nettó árbevétellel rendelkeztek, így mindenképpen az ágazat meghatározó szereplőinek tekinthetők.

Ugyanakkor ezek a cégek azok, amelyeknél a főtevékenységen kívül egyéb melléktevékenységek (pl. növénytermesztés, hal kiskereskedelme, halfeldolgozás, egyéb élelmiszer nagykereskedelem, vagy vendéglátás) is hozzájárulhatnak a teljes tevékenység sikeréhez, azonban ezek pontos árbevételi aránya nem ismert.

Az adatelemzések és az összehasonlítások egyik kihívása a pénzügyi beszámolók különböző részletezettsége. A nagyobb társas vállalkozások a számviteli törvény szerint éves beszámolót, a kisebbek egyszerűsített éves beszámolót készítenek. Egyéni vállalkozókra nem terjed ki a számviteli törvény, az őstermelőkre pedig külön adózási szabályok vonatkoznak.

Az egységes módszertan hiányában az elemzések félrevezetőek lehetnek, ami téves következtetésekhez vezethet. A fenti érvek miatt is indokolt az egységes

FOTÓ: PIXABAY

módszertanon alapuló önköltség számításához szükséges részletesebb természetes és ökonómiai adatok és mutatók települési gyűjtése.

AZ EGYSÉGES MÓDSZERTANON ALAPULÓ ÖNKÖLTSÉG SZÁMÍTÁS JELENTŐSÉGE

Az egységes módszertan lehetőséget ad pontosabb, összehasonlítható elemzések készítésére, elősegítve a piaci folyamatok nyomon követését, illetve az agrárpolitikai intézkedések termelőkre gyakorolt hatásának átláthatóbb értékelését. A rendszeres visszacsatolás támogatja az adatszolgáltatókat: a pontos önköltség-számítás reális képet ad a versenyképességről, segíti a megalapozott árképzést, míg a költségek és eredmények nyomon követése hozzájárul a hatékony erőforrás-használathoz, a hosszú távú fenntarthatósághoz és versenyképességhez.

Az egységes önköltség-számítási módszertan kialakítása érdekében 2024-ben

szor került egy teszt adatgyűjtésre, amely alapján elkészültek a végleges kérdőívek és kitöltési útmutatók. Az adatszolgáltatók terheinek csökkentése érdekében az adatgyűjtők az igényekhez igazított folyamatos képzést kapnak, ezzel törekedve az adatgyűjtés minél hatékonyabb és gördülékenyebb lebonyolítására. A telephelyektől csak alapadatok kerülnek begyűjtésre; a származtatott mutatók számítása az egységes módszertan alapján az AKI rendszerén belül történik. A tapasztalatok alapján a kérdőívek könnyen kitölthetők a termelők által használt nyilvántartások, telepírányítási rendszerek és könyvelőprogramok riportjai alapján.

Ezúton is kérünk minden termelőt, hogy vegyen részt a DCF3 adatgyűjtésben, mind a megalapozott ágazati döntések biztosítása, mind a saját gazdasági pozíciójuk megismerése érdekében.

A DCF3 projekt egyik fő pillére a haltermelési tevékenységre vonatkozó költség-jövedelem adatok gyűjtése, elemzése, valamint az ezek alapján készülő adat-információs és ágazati összefoglalók közzététele az AKI Agrárinformációs Portálján (AIP). A nyilvánosan elérhető ágazati adatok és információk értékes szakmai tájékoztató alapot biztosíthatnak az ágazat működéséről a termelők, szakmai szervezetek, szakigazgatási szereplők, a tudományos intézmények és egyéni kutatók számára.

Munkánkat a MAHOP_ PLUSZ-1.2.1-24-2024-00001 projekt támogatta

György Ágnes Irma, Rózsa Andrea,
Szili Viktor, Bojtárné Lukácsik Mónika

Fenntartható vízgazdálkodás automatizált monitoringgal: A V-95 Kft. sikere a WALISE monitoring rendszerével

A V-95 Kft. a hatékony működés és céljai megvalósítása érdekében a jövőt a folyamatos monitoringban látja, ezért döntöttek a WALISE partnersége mellett. Az első szezon sikere meggyőzte őket az automatizált monitoring értékéről, így növelték annak lefedettségét.

A V-95 Kft.-nél 2003. óta 300 hektáros tórendszeren folytatnak tógazdasági haltermelést, és 1300 köbméterben évente több mint 1000 tonna afrikai harcsát termelnek, melyet cégcsoportjukon belül dolgoznak fel és juttatnak el a vásárlókhhoz. A halak életútját a kikeléstől az asztalig nyomon követik 100 alkalmazottukkal, az afrikai harcsa termelés hazai piacán jelentős szerepet vállalnak. Teljes mértékben fenntartható gazdálkodást folytatnak, a sekély vízü tavak védelmének érdekében pedig kiemelt figyelmet fordítanak a vízminőség monitorozására és a változásokra való megfelelő és gyors reagálásra. Ehhez pedig a WALISE automatizált monitoring rendszerét hívták segítségül.

Kihívások - Változó körülmények, állandósult problémák

A V-95 Kft. helyzetét jelentősen nehezíti, hogy a két legnagyobb tavakon évtizedekig tartó vízi szárnyas termelés után a vizek nehezen kezelhetők. A klímaváltozás és a szélsőséges időjárás okozta gyakori változások, az extrém víz hőmérséklet és alacsony vízállások, valamint a vízhiány további új kihívásokat jelentenek a halgazdálkodásban, szigorú szabályozások és növekvő költségek mellett.

A jelenlegi környezeti és gazdasági körülmények még nagyobb felkészültséget és gyorsabb, jól irányzott reakciókat igényelnek a vízkezelés során, ehhez pedig adatra van szükségük. Az alkalmi kézi monitoring azonban nem képes megfelelő mennyiségű információt adni, bár az is igaz, hogy elmondásuk szerint húsz éve még nem is lett volna szükség állandó monitoringra. Mára azonban már elképzelni sem tudják a mindennapokat állandó valós idejű adatelérés nélkül.

Megoldás - WALISE automatizált monitoring rendszer

Szilágyi Gábor ügyvezető igazgató és Boros Attila tógazdaság-vezető szorgalmazására a tavalyi évben gyorsan döntöttek a WALISE monitoring rendszer beszerzése mellett, és körülbelül egy hónap alatt egy PMU profilozó, majd egy SMU sekély vízi monitoring eszközzel el is indították az adatgyűjtést. Az elsődleges céljuk az volt, hogy minél hamarabb minél több információhoz jussanak, amit később fel tudnak dolgozni, hogy elemezni tudják a vízben zajló folyamatokat, és reagáláskor pontosan tudják, mit kell tenniük, továbbá, hogy a jövőben -akár a WALISE-szal közösen- találjanak egy olyan módszert, ami még hatékonyabban segít előre jelezni a problémákat.

A V-95 Kft. szakemberei pontosan tudják, hogy az adat önmagában nem elegendő, ezért a WALISE rendszerfelületen folyamatosan és percre pontosan feljegyeznek minden vizet érintő eseményt, körülményt, hogy aztán trendeket és következtetéseket vonhassanak le azokból. Ez a befektetett munka pedig - ahogy a monitoring rendszer is - sokszorososan megtérül.

Eredmény - Adatokból biztonságosabb vízkezelés

A WALISE monitoring rendszer segítségével már sokkal proaktívabban tudják kezelni a vízminőségi problémákat. A korábbi, időigényes manuális mérésekhez képest a folyamatosan gyűjtött adatok már lehetővé teszik a gyorsabb reagálást a kritikus változásokra, ami potenciálisan csökkentette a halpusztulás lehetőségét.

A jövőben még több tavat szeretnének monitoring eszközökkel lefedni, és ezen az úton egy jelentős lépést tettek idén: rendszerüket egy újabb SMU sekély vízi monitoring eszközzel és egy FMU parti egységgel bővítették, ami egy újabb fontos állomást jelent a fejlesztésben.

„Minden mozog, minden változik. Az ember nem tudja, mi lesz a jövő. Olyan pH, ammónia, oxigén és víz hőmérséklet értékeket mérünk, amikkel korábban nem találkoztunk soha. Felfedezés, hogy ilyen meleg vízben, ilyen minimális oxigénviszonyok mellett a hal egyáltalán életben marad. Most látom a folyamatokat, és megvan már rá a lehetőség, hogy be tudjunk avatkozni. Nagyon sokat tanultam belőle.”

Boros Attila
tógazdaság-vezető
V-95 Kft.

Nagyatád, Rinyaszentkirály

Tudjon meg többet a
WALISE monitoring
megoldásairól:

Dr. Várkonyi Levente

☎ 0670/885 6542

✉ info@walise.com

🌐 www.walise.com

walise